

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-3417/18-A

Název	Základní škola, Praha 9 - Dolní Počernice, Národních hrdinů 70
Sídlo	Národních hrdinů 70, 190 12 Praha 9 - Dolní Počernice
E-mail	zs.dp@tiscali.cz
IČ	45246025
Identifikátor	600040461
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jiří Schwarz
Zřizovatel	Městská část Praha - Dolní Počernice
Místo inspekční činnosti	Národních hrdinů 70, 190 12 Praha 9 - Dolní Počernice
Termín inspekční činnosti	13. 11. 2018 – 19. 11. 2018

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Právnícká osoba Základní škola, Praha 9 – Dolní Počernice, Národních hrdinů 70 (dále „škola“) vykonává činnost základní školy (dále „ZŠ“), školní družiny (dále „ŠD“) a školní jídelny. Vzdělávání podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání *ŠVP ZV – „ZŠ Dolní Počernice“* (dále „ŠVP ZV“) zajišťovalo 25 pedagogických pracovníků

(20 učitelů, 4 vychovatelky ŠD, 1 speciální pedagožka a 2 asistentky pedagoga, jež jsou zároveň vychovatelkami ŠD). Součástí výchovně vzdělávacího procesu je i zájmové vzdělávání, které navazuje na vzdělávací obsah ŠVP ZV.

Provoz školy je zajištěn ve třech budovách, v historické budově sídlí 1. – 4. třídy a pro svou činnost je využívá i školní družina, v dalších budovách jsou umístěny 5. – 9. třídy a tělocvična se zázemin. K 30. 9. 2018 se v ZŠ vzdělávalo 323 žáků v 15 třídách (10 tříd na 1. stupni a 5 tříd na 2. stupni). Školu navštěvují i žáci z nedalekého Dětského domova a z Fondu ohrožených dětí Klokánek. Nejvyšší povolený počet žáků byl využit z 92 %. Prioritou vedení školy je podporovat všestranný rozvoj osobností žáků, dbát na vzájemnou slušnost a zodpovědnost za svoje výsledky a také si udržet venkovský ráz školy s aktivním zapojením do života obce (městské části).

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy (dále „ředitel“) s víceletou řídicí praxí vychází v procesu řízení z reálně stanovené strategie rozvoje reflektující demografický vývoj regionu, materiální podmínky a podporující priority školy. Koncepční záměry se daří postupně naplňovat např. v oblasti zlepšování materiálního zázemí a personálních podmínek.

Současná organizační struktura dostatečně nezohledňuje nárůst počtu žáků a tříd. Ředitel delegoval značnou část svých kompetencí na svou zástupkyni. Avšak funkce jedné zástupkyně pro 1. i 2. stupeň školy a ŠD se jeví jako nedostatečná, což se projevuje zejména v nedůslednosti nebo formálnosti kontroly (např. třídní knihy). Účinnost řízení pedagogických procesů ředitel podporuje přenesením části pravomocí na další pedagogické pracovníky (pracovníky školního poradenského pracoviště – tj. výchovnou poradkyni, metodičku prevence a speciální pedagožku). Pedagogové efektivně spolupracují v oblasti organizačního zajištění výuky, ale v menší míře pak v oblasti pojetí výuky. V rámci uplatňovaného demokratického stylu řízení však nejsou důsledně vyhodnocovány výsledky kontroly kvality práce jednotlivých pedagogů. Kontrolní činnost je prováděna v průběhu celého školního roku, avšak zejména efektivita hodnocení výchovně vzdělávacího procesu je malá. Nízká frekvence hospitační činnosti vedení školy (v důsledku vyšší přímé vyučovací povinnosti ředitele a absence hospitační činnosti zástupkyně ředitele) a poskytování zpětné vazby učitelům především ústní formou v dlouhodobém časovém horizontu neumožňuje systematické monitorování průběhu vzdělávání a následné ověřování posunu kvality výuky jednotlivých učitelů. Schází cílené metodické vedení pedagogů, což se odráží v rozdílné úrovni vyučovacích hodin. O nižší efektivitě kontrolních mechanismů svědčí i formální nedostatky ve vedení povinné dokumentace, které byly v průběhu inspekční činnosti odstraněny.

Personální zajištění vzdělávání žáků umožňuje realizaci ŠVP ZV. Pět učitelů ale nesplňuje požadavek odborné kvalifikace, 3 z nich si doplňují požadované vzdělání studiem. Ředitel doložil, že nemohl zajistit pedagogy s odpovídající odbornou kvalifikací a že nekvalifikované pedagogy zaměstnal pouze na dobu nezbytně nutnou. Pedagogická a metodická pomoc začínajícím a nově nastupujícím učitelům spočívá v konzultacích s vedením školy a ostatními vyučujícími. Poskytování této podpory není dostatečně systematické, zejména v oblasti využívání účinných metod a forem výuky, což se negativně projevilo v nedostacích v průběhu vzdělávání.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“) reaguje na problémy aktuálně řešené ve škole (např. primární prevence). Akceptuje také potřeby a zájmy jednotlivých pedagogů, podporuje doplnění odborné kvalifikace, ale DVPP se zúčastňuje pouze část

pedagogů. S ohledem na kvalitu výuky by bylo vhodné zaměřit DVPP na nové metody a formy výuky. Někteří pedagogové 1. stupně zúročují svoji erudovanost při podílu na tvorbě učebnic. Na vlastní profesní růst klade důraz i vedení školy a průběžně se účastní vzdělávacích akcí a aktivně se sebevzdělává (akce zaměřené na jednání s rodiči, legislativu). Vzájemné hospitace jako prostředek k profesnímu rozvoji pedagogických pracovníků jsou využívány pouze ojediněle.

Kvalitní realizaci ŠVP ZV a systematickou obnovu materiálních podmínek umožňuje vícezdrojové financování a účast v rozvojových programech MŠMT a zřizovatele. Vedení školy pravidelně vyhodnocuje stav materiálně technických podmínek a dle finančních možností je průběžně vylepšuje. Zaměřuje se především na modernizaci mobilní počítačové sítě. K realizaci vzdělávacího programu, relaxačního pobytu žáků během přestávek a souvisejících akcí je efektivně využíváno rozsáhlé venkovní sportovní zázemí. Prostorové podmínky a životnost budovy 2. stupně jsou v současnosti hlavními limitujícími faktory dalšího rozvoje školy.

Zdravý životní styl žáků je podporován četnými ozdravnými a sportovními aktivitami (školy v přírodě, sportovní kroužky), zapojením do programů *Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol*.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Společným znakem převážné části sledované výuky bylo dodržování nastavených pravidel, které žáci uměli jak respektovat, tak využívat při komunikaci s pedagogem, ale i mezi sebou navzájem. Zvolené metody a formy výuky odpovídaly charakteru probíraného učiva, věku, studijním předpokladům žáků a jejich vzdělávacím potřebám. Mezi hospitovanými hodinami byly ale výrazné rozdíly v jejich struktuře a efektivitě.

Ve většině sledovaných hodin na 1. stupni převládala frontální výuka doplňována pouze samostatnou prací, jen ojediněle byly využity kooperativní aktivity. Kvalitu výuky zdařile zvyšovala okamžitá zpětná vazba vyučujících a podpora vnitřní motivace žáků formou pochvaly a povzbuzení, jež u některých žáků pozitivně ovlivňovaly jejich přístup ke vzdělávání. Učující v případě potřeby poskytovali žákům individuální pomoc, která vedla k tomu, že i slabší žáci zažívali úspěch při vyučování. Uplatňovaná škála metod a forem výuky byla málo pestrá, což se projevovalo jednotvárností a nižší dynamikou vyučovacích hodin. Dominantní postavení učitelek vedlo k pasivitě větší části žáků, tempo aktivit v hodině se převážně řídilo tempem žáků. Kvalitu vzdělávacího procesu snižovaly některé organizační a metodické nedostatky omezující rozvíjení žákovských kompetencí (předimenzovanost činností, nedostatek časového prostoru pro závěrečné shrnutí a zhodnocení práce žáků). Žáci byli ve vzdělávacích činnostech dezorientovaní (např. překrývání různých úkolů – při práci žáků s atlasy byl současně zahájen zápis do sešitů a zároveň zadáván domácí úkol, nedokončené opakování vědomostí). Účinnost sledované výuky také snižovala nízká míra diferenciací zadávaných úkolů s ohledem na různou úroveň studijních předpokladů žáků a jejich odlišné pracovní tempo, což se odrazilo v menším zájmu některých žáků o výuku. Méně efektivní využití didaktické techniky nepodněcovalo zájem žáků o probíranou látku. Rovněž ojediněle bylo zařazováno sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků, které by žákům umožnilo zhodnotit dosaženou úroveň vědomostí a znalostí.

Asistenti pedagoga poskytovali nejen přiměřenou pomoc žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (podpora pozornosti, zápisy, procvičování učiva), ale i svou činností efektivně napomáhali plynulosti vzdělávacího procesu. V části sledovaných hodin

nebyla poskytována pomoc asistenta dostatečně účinná, neboť předčasně omezovala aktivitu samotného žáka.

Většina zhlédnutých hodin na 2. stupni (humanitních, přírodovědných a výchovných předmětů) se vyznačovala promyšlenou strukturou s jasně definovaným tématem či cílem a přiměřenou dynamikou. V přírodovědných předmětech byli žáci cíleně vedeni k odvozování nových poznatků, logickému myšlení, samostatnosti při řešení zadaných úkolů a práci s různými zdroji informací. Důraz byl kladen na upevňování a procvičování získaných vědomostí. Vyučující (oblast jazyk a jazyková komunikace) věnovali pozornost upevňování gramatických struktur, volili vhodné názorné příklady, pracovali s různými texty vztahujícími se k jednomu tématu (doba 2. světové války). Žáci správně aplikovali různé významy slov a přísloví ve vhodných komunikačních situacích. Zařazením mezipředmětových vztahů pomáhali učitelé žákům pochopit probírané učivo v širších souvislostech. Zvolené metody výuky ve výchovných předmětech umožňovaly žákům seznámit se s rozmanitostí různých výtvarných technik a hudebních nástrojů, rozvíjet svoji kreativitu a estetické citění. Účelné zařazení didaktických her napříč vzdělávacími oblastmi zvyšovalo zájem a iniciativu žáků. Často využívaná skupinová práce podpořila kooperaci žáků, rozvíjela jejich komunikativní dovednosti a umožnila jim překlenout případné výukové problémy. Účinnost výchovně vzdělávacího procesu zvyšovalo cílené propojení teoretických poznatků s praxí a probírání učiva v souvislostech. Názornost výuky podpořilo účelné využití didaktické techniky. Pedagogové zpravidla kladli na žáky přiměřené a srozumitelné požadavky a snažili se vycházet z jejich dosavadních znalostí a zkušeností. V této části sledovaných hodin učitelé příkladně vedli žáky k sebereflexi a vzájemnému hodnocení jako prostředku rozvoje osobnosti žáků.

V menší části sledované výuky (matematika) se vyskytovaly nedostatky. Kvalitu vzdělávání snižovala méně efektivní organizace výuky (např. nerovnoměrné časové rozvržení a předimenzovanost činností) a nevhodně zvolené vzdělávací postupy (např. stereotypní plnění zadaných úkolů, nevhodné nabádání žáků k rychlosti při zadávání a řešení úkolů). V jednom případě nebyla ze strany vyučující poskytnuta dopomoc žákovi při neporozumění probíraného tématu (při řešení příkladu v rámci samostatné práce). Přestože žáci prokazovali rozdílnou úroveň znalostí, výuka nebyla diferencována vzhledem k jejich studijním předpokladům a odlišnému pracovnímu tempu. Negativním zjištěním většiny sledovaných hodin je nižší míra jazykové kultury ve vyučování (používání nespisovného jazyka učiteli i žáky).

Při zájmovém vzdělávání ve ŠD mají žáci dostatek času pro spontánní hru s možností volby řízených činností (pobyt na hřišti, výtvarné práce, společenské hry apod.). Výsledky práce žáků jsou hojně využívány k propagaci a výzdobě školy.

Na vzdělávací obsahy jednotlivých předmětů vhodně navazuje nabídka četných školních a mimoškolních aktivit (projekty, divadelní představení, exkurze, zájezdy), které přispívají k všestrannému rozvoji osobnosti žáků. Škola se cíleně zaměřuje na aktivity, jež podporují sounáležitost mezi žáky napříč ročníky i k celé škole a přispívají k rozvoji sociálního citění žáků (Patronát žáků 9. ročníků nad žáky 1. ročníků, lyžařské pobyty pro žáky celé školy, Děti ze ZŠ čtou dětem z MŠ).

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výsledky vzdělávání žáků jsou sledovány na jednáních pedagogické rady i metodických orgánů. Pozornost je však věnována zejména obecným konstatováním (např. všichni prospěli) a dílčím skutečnostem (např. slabý prospěch), dlouhodobější koncepce a strategie

práce s dosaženými výsledky škole chybí. Celkové výsledky vzdělávání ve sledovaném období jsou stabilní, dvě třetiny žáků prospívají s vyznamenáním, žádný žák nebyl neprospívající. Z externí evaluace ve školním roce 2017/2018 vyplývá celkové dobré využití potenciálu žáků 5. ročníku v českém jazyce a matematice. Škola nevyužívá k porovnání výsledků paralelních tříd s ohledem na požadované výstupy dané ŠVP interní srovnávací testy nebo společné kontrolní práce a nezískává tak potřebnou zpětnou vazbu o kvalitě a úrovni výuky. Počet zameškaných hodin na žáka byl ve sledovaném období přiměřený, žádný žák neměl neomluvené hodiny. Třídní učitelé sice vhodně využívají kladného motivačního nástroje pochvaly (zejména za dosažené výsledky žáků v soutěžích a olympiádách), počet uložených kázeňských opatření v průběhu školního roku je však převyšuje. Pochvaly jsou výrazně využívány na 1. stupni.

Adaptace žáků prvních tříd na školní prostředí i přechod žáků z 1. na 2. stupeň je bez výraznějších obtíží. Přispívá k tomu motivační hodnocení žáků prvních tříd, individuální přístup pedagogů a rovněž realizované aktivity (např. Den otevřených dveří, adaptační pobyt tříd).

System poradenských služeb je funkční. Poradenský tým (výchovná poradkyně, speciální pedagožka, metodička prevence sociálně patologických jevů) vytváří příznivé podmínky pro inkluzi žáků s potřebou podpůrných opatření, s odlišným mateřským jazykem či pro pomoc žákům ohrožených školním neúspěchem. Efektivní podpora těchto žáků je zajišťována včasnou identifikací jejich potřeb, prostřednictvím uplatňovaných podpůrných opatření (např. předmět speciální pedagogické péče, pedagogická intervence, individuální vzdělávací plány, účelná pomoc asistenta pedagoga ve výuce) i spoluprací poradenského týmu s pedagogy, zákonnými zástupci a externími odborníky. Z hospitační činnosti inspekčního týmu však vyplývá, že účinnost podpory žáků s potřebou podpůrných opatření v rámci výchovně vzdělávacího procesu se odvíjí od osobního přístupu jednotlivých učitelů a asistentů pedagoga a má rozdílnou (kolísavou) úroveň. V oblasti poskytování podpory podle doporučení školského poradenského zařízení byly zjištěny dílčí nedostatky (např. u žáka 2. stupně byl realizován předmět sociálně pedagogické péče v době výuky výchovných předmětů), které ředitel v průběhu inspekční činnosti odstranil. Účinný způsob podpory žáků s rizikem školní neúspěšnosti představuje doučování či pomoc při přípravě na vyučování. Rozvoj nadání žáků je podporován prostřednictvím rozmanitých kroužků, účastí v soutěžích a olympiádách. Karierní poradenství je zajišťováno ve standardní kvalitě.

Průběžně realizovaná prevence sociálně patologických jevů je začleněna do celkového chodu školy a vhodně využívá jejího venkovského charakteru (znalost rodinného zázemí žáků, sociální postavení rodin). Škola reaguje na nejčastěji identifikované projevy problémového chování (agrese vůči spolužákům, vandalismus) a podle stupně závažnosti je řeší v součinnosti s rodiči a odbornými pracovišti (spolupráce s odborem sociálně-právní ochrany dětí nebo Policií ČR). Škola na základě vlastní analýzy i zjištění ČŠI ve sledovaném období přijala opatření, která směřují k zefektivnění preventivních mechanismů. Školní preventivní strategie obsahuje aktuální metodická doporučení, která konkretizují postupy při řešení rizikových projevů chování. Problematika primární prevence prolíná do vzdělávacích obsahů jednotlivých předmětů i tematicky zaměřených programů organizovaných ve spolupráci s Policií ČR. Škola klade důraz na vytvoření pozitivního klimatu a otevřené atmosféry. Pedagogové průběžně sledují situaci v třídních kolektivech, v případě výskytu rizikového jednání či vztahových problémů následuje okamžitá intervence. Účinným nástrojem předcházení sociálně patologických jevů jsou četné školní a mimoškolní aktivity posilující sociální vazby v třídních i mezitřídních

kolektivech i sounáležitost žáků se školou a široká nabídka volnočasových aktivit poskytující žákům smysluplné alternativy trávení volného času (např. odpolední kroužky).

Škola vytváří dostatek příležitostí pro vzájemnou spolupráci se zákonnými zástupci žáků např. třídní schůzky či neformální setkávání. Na velmi dobré úrovni je spolupráce se zřizovatelem (zapojení školy do rozmanitých akcí v rámci Dolních Počernic). Spolupráce s dalšími subjekty je efektivně využívána např. k primární prevenci, sportovním akcím či podpoře sociálního cítění žáků.

Závěry

Vývoj školy

Od posledního inspekčního hodnocení v roce 2012 nastala změna ve vedení školy (od roku 2013 nastoupil nový ředitel školy), výrazně vzrostl počet žáků i tříd, zvýšil se počet pedagogických pracovníků. Vedení školy přijalo opatření k zefektivnění preventivních mechanismů.

Silné stránky

- využití rozmanitých metod a forem výuky ve většině sledovaných hodin na 2. stupni,
- organizování rozmanitých školních i mimoškolních aktivit posilující prosociální chování žáků i jejich sounáležitost se školou.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- nedůsledná a nesystematická kontrola pedagogického procesu,
- menší rozmanitost forem a metod výuky ve většině sledovaných hodin,
- nižší míra diferenciacce učiva vzhledem k různé úrovni znalostí a dovedností žáků,
- nižší míra efektivnosti využívání sebehodnocení a vzájemného hodnocení ve výuce,
- nižší míra jazykové kultury některých vyučujících a žáků (používání nespisovného jazyka ve výuce),
- méně efektivně nastavený systém v oblasti práce s dosahovanými výsledky vzdělávání žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- efektivně nastavit systém kontroly a vedení pedagogického sboru,
- poskytovat efektivní metodickou podporu pedagogům a tím přispívat k rozvoji jejich pedagogických dovedností,
- ve větší míře uplatňovat diferencovaný přístup ve výuce s ohledem na rozdílné studijní předpoklady žáků a odlišné tempo práce,
- pracovat efektivně se závěry vyučovacích hodin, ověřovat důsledně splnění stanoveného vzdělávacího cíle,
- pravidelně zařazovat vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků na základě kritérií plynoucích ze správně a žákům srozumitelně sdělených výukových cílů,

- věnovat větší pozornost jazykové kultuře pedagogů i žáků,
- aktualizovat ŠVP, v důsledku narůstajícího počtu žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními upravit učební plán, tak aby i v následujících letech byla ve všech ročnících druhého stupně časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče poskytována z disponibilní časové dotace.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola, Praha 9 – Dolní Počernice, Národních hrdinů 70 ze dne 27. 1. 2006
2. Jmenování do funkce ředitele Základní školy, Praha 9 – Dolní Počernice, Národních hrdinů 70 č. 0743/13/sekt ze dne 24. dubna 2013 s účinností od 1. 6. 2013
3. Rozhodnutí MŠMT č. j. MSMT – 10000/2016-2 ze dne 30. 3. 2016 o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení s účinností od 1. 9. 2016
4. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání ŠVP ZV – „ZŠ Dolní Počernice“ platný od 4. 9. 2017
5. Školní řád platný od 3. 9. 2018
6. Vnitřní řád školní družiny platný od 3. 9. 2018
7. Výroční zpráva Základní školy, Praha 9 – Dolní Počernice, za školní roky 2016/2017 a 2017/2018
8. Rozvrh vyučovacích hodin k termínu inspekční činnosti
9. Záznamy z jednání pedagogické rady, školní roky 2016/2017, 2017/2018 a 2018/2019, vedené k termínu inspekční činnosti
10. Školní matrika žáků vedená k termínu inspekční činnosti
11. Třídní knihy vedené ve školních letech 2017/2018 a 2018/2019 k termínu inspekční činnosti
12. Personální dokumentace pedagogických pracovníků vedená k termínu inspekční činnosti
13. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní roky 2017/2018 a 2018/2019
14. Pedagogicko – organizační směrnice ředitele školy pro školní rok 2018 - 2019
15. Výběr dokumentace vedené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ve školních rocích 2017/2018 a 2018/2019 k termínu konání inspekční činnosti
16. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 12. 11. 2018
17. Kniha úrazů vedená od 14. 6. 2012 k termínu inspekční činnosti
18. Účetní závěrka za rok 2017
19. Výpisy zápisů z účetnictví 2017 a 2018

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PaedDr. Jana Máchalová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu *J. Máchalová, v. r.*

Mgr. Jiří Mikoláš, školní inspektor *Jiří Mikoláš, v. r.*

Mgr. Hana Šinská, školní inspektorka *Hana Šinská, v. r.*

Ing. Ivana Černá, kontrolní pracovnice *Ivana Černá, v. r.*

V Praze 20. 12. 2018

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Jiří Schwarz, ředitel školy *Schwarz Jiří, v. r.*

V Praze 28. 12. 2018